

ДО РЕВИЗОРА МАРКО Н.: ЗА ВЪЗПИТАНИЕТО НА СТАРИТЕ И МЛАДИТЕ

Пишете, че много обичате децата заради тяхното удивително чувство за благодарност, което при възрастните е до голяма степен притъпено. Давате примери. Нека и аз дам един.

Петербургският митрополит Исидор често разказвал, че като дете бил принуден да ходи бос. Един човек, на име Петър, го съжалил и му купил цървули от липова кора за пет копейки. Това малко благодеяние се запечатало в паметта на Исидор така дълбоко, че по-късно, вече като свещеник и епископ, той в продължение на петдесет години на всяка служба споменавал своя благодетел.

Пишете още, че ви е жал за децата, защото са настъпили тежки за тях времена. Отвсякъде съблазни. Неопределеност и противоречия като студени ветрове брулят детските души и у дома, и в училище, и на улицата. Децата са объркани не само от напълно противоположните теории за живота, за държавното управление, за семейството и отечеството, които им се предлагат често в рамките само на няколко часа, но и от противоречивите примери, които виждат. Вие се обявявате за нова, различна възпитателна система, която би защитила децата от съвременните недъзи и съблазни. Но Христос е казал: „Ако се не обърнете и не станете като деца, няма да влезете в Царството Небесно”. Следователно Той подчертава, че има по-голяма нужда от възпитание на възрастните, отколкото на децата, и посочва метода, по който трябва да се осъществява това възпитание. Съвсем прост метод - възрастните да вземат пример от децата. Но Христос е посочил как трябва да се възпитава и децата. Отново съвсем просто: „Оставете децата и не им пречете да дойдат при Мене”. Нека само да отидат при Христос, а останалото е Негово дело. И единствената задача на родителите е да не пречат на децата да отидат при Христос.

И така, оставете децата да отидат при Христос, оставете и възрастните - нека отидат при децата. В присъствието на Христос, техния най-добър Приятел, децата не само ще се изучат, но и ще укрепнат. Защото Христос не само учи, но дава и благодатна духовна сила за изпълняване на наученото. Христос е вечна младост. Тази вечна младост зове децата, за да им даде сили да не остаряват духом, а да останат завинаги млади, бодри и радостни. С една дума: мъдростта на Христовото възпитание се състои в това: децата да останат завинаги деца и да не се превръщат в старци.

Училищното схоластично възпитание е противоположно по дух на тази мъдрост. Неговите усилия са насочени към това: колкото е възможно по-скоро да направи от децата възрастни; да им изтъкне за пример възрастните, да влее в ума им старчески мисли; да попари сърцата им със старчески скептицизъм и песимизъм. Вместо сами да станат като деца, възрастните правят децата подобни на себе си. И така нито сами влизат в Небесното Царство, нито позволяват на децата да влязат. Затова из цяла Европа се носят оплаквания, че младежта е изпаднала в отчаяние.

Нека Христос да благослови и подмлади европейската младеж!